

BÖLÜM 43

İŞ BAĞIMLILIĞI

Nafiye Selcan YILDIRIM¹

Giriş

Özellikle son yıllarda, davranışsal bağımlılıklarla ilgili araştırmalar önemli ölçüde artmıştır. Kavramsal geçerlilikleri hakkında fikir birliğine varılan bazı davranışsal bağımlılıklar olsa da (1, 2), “iş bağımlılığı” ne DSM-5’te (3) ne de ICD-11’de (4, 5) yer almasa da, sıklıkla davranışsal bağımlılık literatüründe alıntılanmış ve atıfta bulunulmuştur. 1968’de “işkoliklik” üzerine ilk akademik makaleyi Oates yayınlamış ve çok sık alıntılanan kitabı iş bağımlılığını inceleyen araştırmaların temelini oluşturmuştur (6). 1968 ve 2000 yılları arasında, psikolojik literatürde iş bağımlılığı üzerine deneysel ve teorik makaleler zaman zaman yayımlanırken 2000’li yıllardan sonra iş bağımlılığına olan bilimsel ilgi büyük ölçüde artmıştır.

İş bağımlılığının diğer davranışsal bağımlılıklarla (örneğin, kumar, oyun, alışveriş, seks vb.) pek çok benzerliği vardır, ancak aynı zamanda, bireylerin tipik olarak katılmaları gereken tek davranış olduğu için onlardan temel olarak farklıdır. Günde yaklaşık ortalama 8 saat süren bir davranıştır ve bireylerin çevrelerinden ve/veya genel olarak toplum tarafından bu aktiviteye katılımdan memnuniyet duyulmaktadır.

Normal (ve aşırı) çalışmanın örneğin, iyi bir maaş alarak finansal güvence, üretkenliğe dayalı finansal ikramiyeler, uluslararası seyahat, ücretsiz veya indirimli sağlık sigortası, şirket arabası sağlama gibi bazı faydaları da olabilir.

Temel kriterlerden birinin tipik olarak mesleki görevler üzerinde olumsuz bir etki olduğu diğer davranışsal ve madde bağımlılıklarının aksine, iş bağımlıları halihazırda meşgul oldukları aktiviteyi olumsuz etkilemese de işe olan bağımlılıklarının, ortaya çıkan psikolojik ve/veya fiziksel hastalık nedeniyle iş üretkenliğini veya iş kalitesini etkilemesi söz konusudur (7).

İş bağımlılığı, ilk bakışta olumlu bir davranış gibi görünse de (7), bireyin yaşamı ve kişisel çevresi üzerinde çeşitli olumsuz sonuçlara yol açabilir. Bu olumsuz (fiziksel, psikolojik ve sosyal) sonuçlar (8-10); iş bağımlılığı konusunda daha fazla araştırmaya duyulan ihtiyacı vurgulamaktadır (11).

İşkoliklik mi? Bağımlılık mı?

İş bağımlılığını tanımlamak için birkaç girişimde bulunulmuştur (12, 13). Birçok çalışmada “işkoliklik” ve “iş bağımlılığı” terimleri birbirinin yeri-

¹ Uzm. Dr., Kanuni Sultan Süleyman Eğitim ve Araştırma Hastanesi, Ruh Sağlığı ve Hastalıkları Kliniği, selcanonur@gmail.com

alışma bağımlılığı ile iş bağımlılığı arasındaki ilişki-
kiden hareketle daha detaylı araştırılmalı ve daha
uzun süreli boylamsal çalışmalar yapılmalıdır. İş-
koliklik kavramı uzun yıllardır bilimsel olarak tar-
tışılrsa da, olgunun potansiyel büyüklüğü ve buna
bağlı zararlı sonuçları göz önünde bulundurularak
saha çalışmalarının genişletilmesi etkili tanı ve te-
davi yöntemlerinin belirlenmesi gerekmektedir.

Kaynakça

1. Billieux J, Schimmenti A, Khazaal Y, et al. Are we overpathologizing everyday life? A tenable blueprint for behavioral addiction research. *J Behav Addict.* 2015;4(3):119-123.
2. Petry NM, Zając K, Ginley MK. Behavioral Addictions as Mental Disorders: To Be or Not To Be? *Annu Rev Clin Psychol.* 2018;14:399-423.
3. American Psychiatric Association. Diagnostic and statistical manual of mental disorders (DSM-5®): American Psychiatric Pub; 2013.
4. Muller A, Brand M, Claes L, et al. Buying-shopping disorder-is there enough evidence to support its inclusion in ICD-11? *CNS Spectr.* 2019;24(4):374-379.
5. Organization WH. International Statistical Classification of Diseases and related health problems: Alphabetical index: World Health Organization; 2004.
6. Oates WE. Confessions of a workaholic: The facts about work addiction: World Publishing Company; 1971.
7. Griffiths MD, Demetrovics Z, Atroszko PA. Ten myths about work addiction. *J Behav Addict.* 2018;7(4):845-857.
8. Andreassen CS. Workaholism: An overview and current status of the research. *J Behav Addict.* 2014;3(1):1-11.
9. Andreassen CS, Bjorvatn B, Moen BE, et al. A longitudinal study of the relationship between the five-factor model of personality and workaholism. 2016;23(3).
10. Quinones C, Griffiths MD. Addiction to Work: A Critical Review of the Workaholism Construct and Recommendations for Assessment. *J Psychosoc Nurs Ment Health Serv.* 2015;53(10):48-59.
11. Kun B, Takacs ZK, Richman MJ, et al. Work addiction and personality: A meta-analytic study. *J Behav Addict.* 2020;9(4):945-966.
12. Atroszko PA, Demetrovics Z, Griffiths MD. Beyond the myths about work addiction: Toward a consensus on definition and trajectories for future studies on problematic overworking. *Journal of Behavioral Addictions.* 2019;8(1):7-15.
13. Clark MA, Michel JS, Zhdanova L, et al. All work and no play? A meta-analytic examination of the correlates and outcomes of workaholism. 2016;42(7):1836-1873.
14. Porter G. Organizational impact of workaholism: suggestions for researching the negative outcomes of excessive work. *J Occup Health Psychol.* 1996;1(1):70-84.
15. Scottl KS, Moore KS, Miceli MP. An exploration of the meaning and consequences of workaholism. *Human relations.* 1997;50(3):287-314.
16. Robinson BE. Spouses of workaholics: Clinical implications for psychotherapy. *Psychotherapy: Theory, Research, Practice, Training.* 1998;35(2):260.
17. Sussman S. Workaholism: A Review. *J Addict Res Ther.* 2012;Suppl 6(1).
18. Griffiths M. A 'components' model of addiction within a biopsychosocial framework. *Journal of Substance use.* 2005;10(4):191-197.
19. Griffiths MD, Karanika-Murray M. Contextualising over-engagement in work: Towards a more global understanding of workaholism as an addiction. *J Behav Addict.* 2012;1(3):87-95.
20. Machlowitz M. Workaholics: Westview Press; 1980.
21. Spence JT, Robbins AS. Workaholism: definition, measurement, and preliminary results. *J Pers Assess.* 1992;58(1):160-178.
22. Ng TW, Sorensen KL, Feldman DC. Dimensions, antecedents, and consequences of workaholism: A conceptual integration and extension. *Journal of Organizational Behavior.* 2007;28(1):111-136.
23. Matuska KM. Workaholism, life balance, and well-being: a comparative analysis. *Journal of Occupational Science.* 2010;17(2):104-111.
24. Doerfler MC, Kammer PP. Workaholism, sex, and sex role stereotyping among female professionals. *Sex Roles.* 1986;14(9):551-560.
25. Robinson BE, Carroll JJ, Flowers C. Marital estrangement, positive affect, and locus of control among spouses of workaholics and spouses of nonworkaholics: A national study. *American Journal of Family Therapy.* 2001;29(5):397-410.
26. Andreassen CS, Hetland J, Molde H, et al. 'Workaholism' and potential outcomes in well-being and health in a cross-occupational sample. *Stress health.* 2011;27(3):e209-e214.
27. Burke RJ. Workaholism, self-esteem, and motives for money. *Psychol Rep.* 2004;94(2):457-463.
28. Kubota K, Shimazu A, Kawakami N, et al. Association between workaholism and sleep problems among hospital nurses. *Ind Health.* 2010;48(6):864-871.
29. Holland DW. Work addiction: Costs and solutions for individuals, relationships and organizations. *Journal of Workplace Behavioral Health.* 2008;22(4):1-15.
30. Graves LM, Ruderman MN, Ohlott PJ, et al. Driven to work and enjoyment of work: Effects on managers' outcomes. *Journal of Management.* 2012;38(5):1655-1680.
31. Buelens M, Poelmans SA. Enriching the Spence and Robbins' typology of workaholism: Demographic, motivational and organizational correlates. *Journal of organizational change management.* 2004.
32. McMillan LH, O'Driscoll MP. Workaholism and health: Implications for organizations. *Journal of Organizational Change Management.* 2004.
33. Shimazu A, Schaufeli WB, Taris TW. How does workaholism affect worker health and performance? The mediating role of coping. *Int J Behav Med.* 2010;17(2):154-160.
34. Robinson BE, Post P. Risk of addiction to work and family functioning. *Psychol Rep.* 1997;81(1):91-95.
35. Robinson BE, Kelley L. Adult children of workaholics: Self-concept, anxiety, depression, and locus of control. *American Journal of Family Therapy.* 1998;26(3):223-

- 238.
36. Hamermesh D, Slemrod J. The economics of workaholism: We should not have worked on this paper. National Bureau of Economic Research (NBER) Working Paper Series. Cambridge, Massachusetts: NBER; 2005.
 37. Salmela-Aro K, Nurmi JE. Employees' motivational orientation and well-being at work: A person-oriented approach. *Journal of organizational change management*. 2004.
 38. Shimazu A, Schaufeli WB. Is workaholism good or bad for employee well-being? The distinctiveness of workaholism and work engagement among Japanese employees. *Ind Health*. 2009;47(5):495-502.
 39. Robinson BE, Post P, Khakee JF. Test-retest reliability of the Work Addiction Risk Test. *Percept Mot Skills*. 1992;74(3 Pt 1):926.
 40. Clark L. Schedule for Nonadaptive and Adaptive Personality. Manual for administration, scoring, and interpretation. Minneapolis: University of Minnesota Press; 1996.
 41. Mudrack PE, Naughton TJ. The assessment of workaholism as behavioral tendencies: Scale development and preliminary empirical testing. *International Journal of Stress Management*. 2001;8(2):93-111.
 42. Burke RJ, Cooper CL. Long work hours culture: Causes, consequences and choices: Emerald Group Publishing; 2008.
 43. Andreassen CS, Griffiths MD, Hetland J, et al. Development of a work addiction scale. *Scand J Psychol*. 2012;53(3):265-272.
 44. Aziz S, Uhrich B, Wuensch KL, et al. The Workaholism Analysis Questionnaire: Emphasizing work-life imbalance and addiction in the measurement of workaholism. 2013;14(2):71-86.
 45. Ozsoy E. Adaptation of the Bergen Work Addiction Scale into Turkish: A Validity and Reliability Testing Study. *Studies in Psychology*. 2020.
 46. Doğan T, Tel FD. Duvas İşkoliklik Ölçeği Türkçe formunun (DUWASTR) geçerlik ve güvenilirliğinin incelenmesi. *Abant İzzet Baysal Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*. 2011.
 47. Ersoy-Kart M. Reliability and validity of the workaholism battery (Work-BAT): Turkish form. *Social Behavior and Personality: an international journal*. 2005;33(6):609-618.
 48. Çevik-Tekin I, Erdoğan, P. İşkoliklik riski testi (WART) Türkçe formunun geçerlilik ve güvenilirlik çalışması. *Akademik sosyal araştırmalar dergisi*. 2021;8(51):367-380.
 49. Orosz G, Dombi E, Andreassen CS, et al. Analyzing models of work addiction: Single factor and bi-factor models of the Bergen Work Addiction Scale. 2016;14(5):662-671.
 50. Ravoux H, Pereira B, Brousse G, et al. Work addiction test questionnaire to assess workaholism: Validation of French version. 2018;5(1):e8215.
 51. Cervone D, Pervin LA. Personality: Theory and research: John Wiley & Sons; 2015.
 52. Digman J. Personality structure: Emergence of the five-factor model. *Annual review of psychology*. 1990;41(1):417-440.
 53. De Raad B. The big five personality factors: the psychological approach to personality: Hogrefe & Huber Publishers; 2000.
 54. Cloninger CR, Svrakic DM, Przybeck TR. A psychobiological model of temperament and character. *Arch Gen Psychiatry*. 1993;50(12):975-990.
 55. Atroszko PA, Andreassen CS, Griffiths MD, et al. The relationship between study addiction and work addiction: A cross-cultural longitudinal study. *J Behav Addict*. 2016;5(4):708-714.
 56. Atroszko PA, Andreassen CS, Griffiths MD, et al. Study addiction--a new area of psychological study: conceptualization, assessment, and preliminary empirical findings. *J Behav Addict*. 2015;4(2):75-84.
 57. Fischer GJJOLR. Lifelong learning—more than training. 2000;11(3):265-294.
 58. Chambers RA, Potenza MN. Neurodevelopment, impulsivity, and adolescent gambling. *J Gambl Stud*. 2003;19(1):53-84.
 59. Flowers CP, Robinson BJE, measurement p. A structural and discriminant analysis of the Work Addiction Risk Test. 2002;62(3):517-526.
 60. Robinson BE. Concurrent validity of the Work Addiction Risk Test as a measure of workaholism. *Psychol Rep*. 1996;79(3 Pt 2):1313-1314.
 61. Falco A, Girardi D, Kravina L, et al. The mediating role of psychophysical strain in the relationship between workaholism, job performance, and sickness absence: a longitudinal study. *J Occup Environ Med*. 2013;55(11):1255-1261.
 62. Cossin T, Thaon I, Lalanne L. Workaholism Prevention in Occupational Medicine: A Systematic Review. *Int J Environ Res Public Health*. 2021;18(13).
 63. Van Wijhe C, Peeters M, Schaufeli W, et al. Rise and shine: Recovery experiences of workaholic and nonworkaholic employees. 2013;22(4):476-489.
 64. Zeijen ME, Peeters MC, Hakanen J. Workaholism versus work engagement and job crafting: What is the role of self-management strategies? *Human Resource Management Journal*. 2018;28(2):357-373.
 65. Huyghebaert T, Fouquereau E, Lahiani F-J, et al. Examining the longitudinal effects of workload on ill-being through each dimension of workaholism. *International Journal of Stress Management*. 2018;25(2):144.